

Імпортних мит у Грузії немає – це наслідок одностороннього рішення, яке покликано максимально відкрити ринок для закордонних товарів, а відтак – створити умови для гідної конкуренції місцевій продукції. Квотування на ввезення імпортованої продукції теж нема. Втрати від зменшення надходжень до бюджету були компенсовані за рахунок залучення інвестицій та віддачі від них.

Загалом податкова політика дуже тісно пов'язана з бюджетною, тому для України вкрай необхідно провести оптимізацію державних видатків і фінансувати тільки ті програми, які будуть перспективними і сприятимуть розвитку. Ревізія державних фінансів уможливить здійснення рішучих кроків у сфері оподаткування.

Підсумовуючи вище викладені варіанти вирішення проблеми варто зазначити, що держава в будь-якому випадку повинна правильно визначити паритетність державних інтересів і цілей суб'єктів господарювання. Якщо держава буде занадто обмежувати підприємництво, то це може призвести до зменшення податкових надходжень у зв'язку неотриманням платниками податків прибутків. З іншого боку, якщо держава не використовує обмежувальні механізми і надає широкі можливості для отримання надмірних прибутків, то це може зменшити податкові надходження до бюджету і призвести до порушення принципу соціальної справедливості.

Отже, податкове антикризове регулювання має бути обґрунтоване і достатньо виважене, що врахує інтереси держави і підприємців.

Література:

1. Соколовська А. М. Система податкових пільг в Україні в контексті європейського досвіду / А. М. Соколовська, Т. І. Єфименко, І.О. Луніна та ін. – К. : НДФІ, 2006. – 320 с.

2. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Іванна Кучер

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, ст. викладач Угрин В. В.

КЛЮЧОВІ ПРИЧИНИ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Ухилення від оподаткування є серйозним негативним наслідком тіньової економіки. Саме вона формує найбільші втрати бюджету держави. Тіньова економіка – соціальний феномен, тобто, це реакція різних верств суспільства на зміни у державі й на якість державного управління. Ухилення від оподаткування шляхом проведення операцій, які не реєструються, приховування фонду оплати праці (видача заробітної плати в конвертах), висунення незаконних вимог щодо бюджетного відшкодування податку на додану вартість, незаконне використання пільг, спотворення економічних показників, що дає змогу зменшити розмір бази оподаткування, – все це фактори, котрі впливають на збільшення обсягу несплачених податкових платежів. Окрім цього, істотний вплив на обсяги ухилення

також має використання підприємством різноманітних схем уникнення від сплати податків, зокрема використання недоліків податкового законодавства, податкових пільг, диференціації податкових ставок, різноманітних організаційно-правових форм ведення бізнесу тощо.

Для безпосереднього з'ясування соціально-економічної сутності ухилення від оподаткування доцільно дослідити причини його виникнення. До того ж, розроблення ефективних заходів фіскальної політики, що сприяли б зменшенню обсягу ухилення оподаткування, неможлива без глибокого та системного вивчення причин, які призводять до виникнення цього феномену. Враховуючи складові елементи досліджуваного поняття, які визначили вітчизняні й зарубіжні науковці, для виявлення причинного механізму їх виникнення варто з'ясувати, насамперед, детермінізм ухилення та уникнення від оподаткування.

Загалом, причини уникнення оподаткування та ухилення від нього українські професори О. Десятнюк, Ю. Іванов, А. Крисоватий поділяють на три умовні категорії [1]:

- правові (наявність недоліків у правовому регламентуванні, податкової системи, постійне внесення змін і доповнень до вітчизняного податкового законодавства);
- економічні (обумовлені дією високих податкових ставок та неможливістю для деяких платників податків вчасно і повно платити податки);
- моральні (низька правова культура, неприязне ставлення до наявної податкової системи і, не в останню чергу, корисність платників податків).

Український дослідник І. Таранов запропонував досліджувати ухилення від сплати податків за допомогою мультифакторного феномену неповної сплати податків, ґрунтованого саме на багатофакторності такого явища. Феномен неповної сплати податків науковець визначив як унікальне явище, притаманне економікам різного типу, в основі якого – економічні, морально-етичні, нормативно-правові, суспільно-політичні чинники, відносини власності, що разом сприяють підриву національних економічних інтересів держави шляхом несплати податків і деформують суспільну мораль та рівень податкової культури у державі [2, с. 63].

Професор В. Андрущенко у праці «Фінансова думка Заходу в ХХ столітті» наголосив на тому, що крім власне норм оподаткування, ухилення від оподаткування залежить від багатофакторного соціально-інституціонального середовища [3, с. 180]:

- 1) явищ ідеологічного характеру;
- 2) культурних та релігійних факторів;
- 3) відношення громадян до політики уряду;
- 4) соціально-економічної ситуації в країні;
- 5) кон'юнктурно-евентуальних обставини та ін.

Таким чином, більшість науковців схиляються до думки, що явище ухилення від оподаткування залежить від комплексу багатьох чинників: економічних, політичних, правових, моральних, технічних, релігійних тощо. Із урахуванням

результатів проведеного дослідження ми сформуваємо наступні першопричини виникнення ухилення оподаткування:

1) соціально-економічні причини. До них відносимо: низький рівень соціально-економічного розвитку держави, інфляційні процеси, погіршення фінансового стану суб'єктів підприємницької діяльності внаслідок кризових явищ, невідповідність якості наданих суспільних благ рівневі податкового навантаження;

2) правові причини. Нестабільність та недосконалість податкового законодавства, можливість подвійного тлумачення податкових норм, неузгодженість багатьох податкових законів з раніше прийнятими законодавчими актами призводять до виникнення явища ухилення;

3) організаційно-технічні причини. Сюди належать: недосконалість податкового адміністрування, податкового контролю, некомпетентність посадових осіб контролюючих органів у сфері оподаткування, недоліки взаємодії фіскальних органів й інших контролюючих та правоохоронних органів, недостатній розвиток міжнародної співпраці у сфері виявлення податкових правопорушень;

4) політичні причини. В умовах політичної нестабільності значно зменшується сплата податків внаслідок того, що податкоплатники масово не виконують своїх обов'язків;

5) моральні причини. Негативне ставлення до чинної системи оподаткування, корупція в органах влади, низький рівень податкової культури та податкової свідомості, корислива мотивація платників податків.

Література:

1. Іванов Ю. Б. Податкова система [Текст] : [підруч.] / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.

2. Таранов І. М. Фіскальний потенціал України та ефективність справляння податків [Текст] : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 – фінанси, грошовий обіг і кредит / Ігор Михайлович Таранов. – Тернопіль : ТАНГ, 2004. – 300 с.

3. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) [Текст] / В. Л. Андрущенко. – Львів : Каменяр, 2000. – 303 с.

Тарас Лесюк

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Герчаківський С.Д.

РИЗИКИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИСТЕМІ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Суворе дотримання прав та свобод людини і громадянина в усіх сферах діяльності суспільства є головним завданням будь-якої держави. Всі державні структури неодноразово звертали увагу на ті проблеми, що постають перед сучасним українським суспільством у сфері боротьби зі злочинністю. Оскільки